

Białystok, 12. 01. 2023 r.

Dr hab. Ewa Katarzyna Citko, prof. UwB
Zakład Studiów nad Kulturą Współczesną i Filmem
Instytut Studiów Kulturowych
Uniwersytet w Białymstoku

**Ocena dorobku naukowego Pani dr Joanny Aleksandrowicz
ze szczególnym uwzględnieniem rozprawy
„Obrazy Andaluzji w kinie hiszpańskim (1910-2021)”,
przygotowana w związku z postępowaniem o nadanie stopnia doktora habilitowanego
w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie nauk o kulturze i religii**

Ocena została przeprowadzona na podstawie dokumentacji przesłanej przez Radę Naukową Instytutu Nauk o Kulturze Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, zgodnie z artykułem 221 ust. 8 oraz artykułem 219 ust.1 pkt 2 Ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce, Ustawa z dnia 20 lipca 2018 roku (Dz. U. 2022 poz. 574 z późn. zm.).

Dr Joanna Aleksandrowicz pracuje jako adiunkt w Instytucie Nauk o Kulturze na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie kulturoznawstwa uzyskała w 2010 roku na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach za rozprawę: „Inspiracje twórczością Goi w kinie hiszpańskim”, napisaną pod kierunkiem prof. dr. hab. Tadeusza Miczki.

I. Ocena monografii naukowej, stanowiącej główną podstawę ubiegania się o uzyskanie stopnia doktora habilitowanego, zgodnie z art. 219 ust. 1 pkt 2 ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce

Podstawę do oceny dorobku naukowego Kandydatki do uzyskania stopnia doktora habilitowanego stanowi monografia zatytułowana: „Obrazy Andaluzji w kinie hiszpańskim (1910-2021)”, której recenzentką wydawniczą była prof. dr hab. Grażyna Stachówna. Książka składa się z trzech rozdziałów, poprzedzonych wstępem i zakończonych konkluzjami, zawiera także szczegółową filmografię i starannie dobraną, obszerną bibliografię obejmującą pozycje w języku hiszpańskim, polskim i (w najmniejszym stopniu) angielskim. Wykorzystane źródła obejmują ponad 500 pozycji i w większości nie są przywoływane (bo nie są znane) w polskich opracowaniach naukowych. Przeprowadzone w monografii analizy i interpretacje dotyczą 310 hiszpańskich filmów fabularnych powstałych w latach 1910-2021, a także 64 filmów dokumentalnych i seriali telewizyjnych. Pani dr Joanna Aleksandrowicz słusznie zauważa w autoreferacie, że dokonany przez nią celowy zabieg ograniczenia się jedynie do kina

hiszpańskiego pozwolił na wypracowanie spójnej koncepcji metodologicznej i umożliwił usytuowanie analizy filmoznawczej omawianych dzieł na konkretnym tle kulturowym i społecznym regionu Andaluzji.

Trzy rozdziały wyodrębnione w książce stanowią równocześnie trzy główne, sformułowane przez Autorkę sposoby prezentowania i kreowania wizerunków Andaluzji w kinie hiszpańskim na przestrzeni jego rozwoju, a także prezentują metodologiczne założenia podjętej przez Panią dr Joannę Aleksandrowicz analizy. Określone są one jako: kreowanie obrazu mitycznej krainy przez twórców *españolady*, odkrywanie Innego związane ze spojrzeniem cudzoziemca i doświadczeniem podróży oraz przełamywanie związanych z obrazowaniem regionu stereotypów poprzez rozmaite strategie (takie jak np. krzywe lustra, poszukiwanie realizmu, powrót do korzeni, nie-miejsca i inne historie). Zaproponowana przez Panią dr Joannę Aleksandrowicz klasyfikacja jest trafna i daje szerokie możliwości opisu różnych sposobów prezentacji obrazów Andaluzji w filmach hiszpańskich.

Szczególna rola Andaluzji i jej tradycji kulturowych w ewolucji niezwykle interesującego zjawiska, jakim jest *españolada*, znajduje odzwierciedlenie w opowieściach o Carmen, w napięciu pomiędzy *flamenco* i *copla*, w obrazach korridy i w mitycznych postaciach andaluzyjskich rozbójników – *bandoleros*. Wszystkie te wątki, uzupełnione o obrazy pejzażu Andaluzji, traktowanego jako europejską wizję Orientu, znajdują odzwierciedlenie w filmach przywoływanych przez Habilitantkę w ich diachronicznym układzie. Przeprowadzone przez nią wnikliwe analizy i interpretacje pozwalają jej na ukazanie *españolady* jako gatunku filmowego o wyrazistych cechach, znajdującego odbicie w szerszym zjawisku kulturowym (sprowadzania hiszpańskości do folklorystycznego stereotypu), a zarazem umożliwiają prześledzenie roli poszczególnych elementów *españolady* w kształtowaniu filmowych obrazów regionu na przestrzeni rozwoju kina hiszpańskiego.

W przeprowadzonym dyskursie Autorka ukazuje łączność poszczególnych wątków związanych z *españoladą* i celowe mieszanie przez twórców filmowych różnych jej elementów; na przykład musical folklorystyczny może łączyć się z melodramatem tauromachicznym, dramatem wiejskim i z opowieścią o bohaterach będących rozbójnikami. Niejednokrotnie tematem filmów był romans śpiewaczki lub tancerki *flamenco* z matadorem lub *bandolero* lub rywalizacja tych męskich bohaterów pomiędzy sobą o uczucia protagonistki. Analiza przywołanych wątków (i wielu innych, związanych np. z dualizmem postaci, wykorzystaniem w scenerii filmowej znanych motywów architektonicznych i pejzażowych Andaluzji, rolą folkloru muzycznego oraz jego wykorzystaniem przez reżim frankistowski) pozwala Habilitantce na szczegółowe i niezwykle interesujące ukazanie obrazu Andaluzji w kinie hiszpańskim na przestrzeni jego rozwoju od początku po dzień dzisiejszy.

Drugi sposób prezentowania na ekranie wizerunku obrazu hiszpańskiego Południa, określony zarazem przez Autorkę jako drugi problem badawczy podniesiony przez nią w monografii, związany jest z filmowymi podróżami do Andaluzji, dzięki którym możliwe jest odkrycie różnorodnie pojmowanej i ukazywanej inności. Jak podkreśla sama Habilitantka, można tu mówić o odmienności pejzażu, o odrębności kulturowej, a także narodowej czy etnicznej. Innymi mogą być zarówno sami Andaluzyjczycy, jak i mieszkający wśród nich Romowie, a także osoby przyjezdne z północy kraju bądź z jego stolicy, afrykańscy imigranci lub zagraniczni turyści. Wyłaniający się z tych opowieści wizerunek Andaluzji koresponduje z rozwojem turystyki, promowanej także przez hiszpańską kinematografię. Najciekawsze są

jednak analizy Habilitantki związane z różnorodnością sposobów ukazywania podróży i wędrówek bohaterów do Andaluzji i ucieczek z niej, na przestrzeni historycznych przemian kina hiszpańskiego – mamy tu wielość motywów i wątków, jak np. osvajanie inności Południa przez przybyszów, zachwycanie się nim, odradzanie się lokalnych tożsamości, motyw podróży z północy kraju na Południe jako ucieczki od mrocznej przeszłości, tematyka migracyjna, podróże wyobrażone. Przeprowadzone analizy ukazują złożoność kulturotwórczej roli podróży oraz eksponują różnorodne napięcia pomiędzy filmowym światem przedstawionym a wyobrażeniami Andaluzji, funkcjonującymi w świadomości zarówno odbiorców, jak i ekranowych bohaterów.

W trzecim rozdziale książki, w ramach trzeciego problemu badawczego, Autorka przywołuje i opisuje filmy, w których następuje przełamanie i obnażanie stereotypów związanych z obrazem Andaluzji. Jak sama wskazuje w autoreferacie, można tu wyróżnić pięć podstawowych tendencji. Dwie pierwsze z nich odnoszą się do tradycyjnych wzorców *españolady*, przedstawiając ich groteskowe, ironiczne zniekształcenie bądź poszukując krytycznej, realistycznej re-interpretacji tradycyjnych wątków. Trzy pozostałe polegają na powrocie do regionalnych korzeni, wykorzystaniu strategii ucieczki od turystycznych, znanych powszechnie miejsc oraz na wykorzystaniu regionu Andaluzji jedynie jako tła narracji, która w zasadzie mogłaby rozgrywać się wszędzie.

Pisząc o zniekształcaniu i ośmieszaniu andaluzyjskich stereotypów, Autorka posługuje się metaforą krzywego lustra, wykorzystuje też zakorzenioną w hiszpańskiej kulturze koncepcję *esperpento*. Estetyka *esperpento* upowszechniła się szczególnie po upadku dyktatury generała Franco wraz z filmowymi trawestacjami *flamenco*, korridy, ironicznym obrazowaniem cech rodowych Andaluzyjczyków oraz mitów związanych z rozbójnikami oraz postaciami Don Juana czy Carmen. Z kolei realistyczne obrazy Andaluzji pojawiły się głównie w latach 60. XX wieku wraz z rozwojem Nowego Kina Hiszpańskiego; klasyczne tematy *españolady*, takie jak korrida czy rozbójnictwo przedstawiane były werystycznie, nierzadko z ekspozycją ich okrucieństwa. Próby przededefiniowania przeszłości poprzez wyrwanie jej ze schematów, przywracania jej tożsamości etnicznej, wiążą się z kolei z odmiennym ukazywaniem *flamenco*, jako tańca romskiego, prezentowanego w naturalnych sceneriach ubogich, nieatrakcyjnych turystycznie dzielnic. W filmach współczesnych, regionalna tożsamość Andaluzji niejednokrotnie w ogóle przestaje być punktem odniesienia, a świat przedstawiony na ekranie staje się tłem opowieści, która mogłaby rozgrywać się gdziekolwiek. Uniwersalność przestrzeni podkreślana jest przez estetykę nie-miejsc, w których przedstawiani są bohaterowie nie mający cech kojarzących się powszechnie z mieszkańcami Południa.

Przeprowadzone w monografii analizy pozwalają Habilitantce na przedstawienie interesujących konkluzji związanych z pięcioma głównymi możliwościami filmowego obrazowania Andaluzji i ich historycznej ewolucji. Pierwszym obszarem jest przejście od dominanty kina folklorystycznego do gatunkowego pluralizmu i gatunkowych konwencji stylistycznych. Drugi proces przemiany widoczny jest w portretowaniu Andaluzyjczyków; kino *españolady* wpisywało bohaterów w stereotypowe schematy, natomiast współcześni protagoniści prezentują cechy bardziej uniwersalne. Stereotypowe wizerunki postaci wpisane są w obraz Andaluzji jako miejsca, w którym czas się zatrzymał; w filmach wcześniejszych wiązało się to z konotacjami pozytywnymi związanymi z tradycyjnymi wartościami bądź z egzotyką pejzażu, natomiast w kinie współczesnym mamy do czynienia ze spojrzeniem bardziej

krytycznym; pojawiają się obrazy miejsc zrujnowanych i pełnych biedy, będących tłem dla refleksji na temat problemów społecznych. Kolejne procesy przemiany związane są z przejściem od pocztówkowych ujęć turystycznych atrakcji regionu do obrazów nieoczywistości i zarazem uniwersalności przestrzeni. Piąty obszar konkluzji dotyczy kreowania przez filmy napięcia pomiędzy lokalnością a upatrywaniem w Andaluzji kulturowej wizytówki całej Hiszpanii.

Przedstawione przez Autorkę konkluzje pozwalają jej na określenie postulatów wyznaczających możliwe dalsze kierunki badań dotyczących obrazów Andaluzji w kinie hiszpańskim i światowym, a także – pośrednio – innych regionów w innych kinematografiach.

Analizy przeprowadzone w książce mają charakter wielowątkowy i pogłębiony, Pani dr Joanna Aleksandrowicz wykazała się doskonałą znajomością kina hiszpańskiego i umiejętnościami jego wnikliwej, oryginalnej interpretacji. Na gruncie polskich badań podjęta przez Habilitantkę tematyka jest absolutnie nowatorska, jest to zresztą pierwsze na świecie tak obszerne ujęcie tematu w badaniach filmoznawczych. Niezaprzeczalnym walorem monografii jest dążenie do całościowego ujęcia problematyki obrazów Andaluzji w kinie hiszpańskim na przestrzeni jego rozwoju – teksty źródłowe, przede wszystkim hiszpańskie, z których Autorka korzystała w swojej pracy, prezentują zagadnienie w ograniczonym przez ramy czasowe bądź wybiórcze ujęciu kształcie, natomiast zaproponowane w książce ujęcie ma charakter spójnej, a zarazem wielowątkowej syntezy.

Uwaga podsumowująca

Monografia napisana przez Panią dr Joannę Aleksandrowicz ma charakter nowatorski, przybliżający na gruncie polskim mało znane i opisane kino hiszpańskie obrazujące region andaluzyjski, od jego początków po współczesność. Przyjęte przez Habilitantkę metody badawcze są konsekwentnie realizowane w trakcie kolejnych analiz, końcowe wnioski i podsumowania są dobrze sformułowane, podobnie jak postulaty dla ewentualnych przyszłych badaczy, którzy chcieliby kontynuować zaproponowane przez nią syntetyczne ujęcie. Filmografia i bibliografia są wręcz imponujących rozmiarów, a materiały źródłowe zostały opracowane wnikliwie i krytycznie. W związku z tym, stwierdzam że monografia autorstwa Pani dr Joanny Aleksandrowicz **stanowi znaczny wkład w rozwój dyscypliny nauki o kulturze i religii i tym samym spełnia wymagania ustawowe dotyczące postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego zgodnie z art. 219 ust. 1 pkt. 2 Ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce.**

II. Ocena dorobku naukowego Pani dr Joanny Aleksandrowicz po uzyskaniu stopnia doktora nauk humanistycznych

Na dorobek naukowy Pani dr Joanny Aleksandrowicz po uzyskaniu stopnia doktora składa się monografia „Pomiędzy płótnem a ekranem. Inspiracje twórczością Goi w kinie hiszpańskim”, Wyd. Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2012 i 14 artykułów naukowych opublikowanych w polskich czasopismach naukowych oraz 14 rozdziałów w monografiach naukowych. Na opublikowanie czekają 3 kolejne rozdziały przyjęte do druku.

Wydana w 2012 roku rozprawa „Pomiędzy płótnem a ekranem. Inspiracje twórczością Goi w kinie hiszpańskim” stanowi poszerzoną i uzupełnioną wersję rozprawy doktorskiej Pani Joanny Aleksandrowicz. Książka jest bogatą i niezwykle interesującą monografią ukazującą inspiracje malarską twórczością Francisca Goi y Lucientes w kinowych i telewizyjnych filmach hiszpańskich. Autorka poddała w niej analizie imponującą ilość filmowego materiału oraz opracowań i źródeł hiszpańskojęzycznych, tworząc równocześnie oryginalną typizację poszczególnych wątków i tematów filmowych, związanych z inspiracjami zyciorysem i twórczością Goi. Przeanalizowany materiał źródłowy obejmuje 81 filmów fabularnych i dokumentalnych, 7 serii telewizyjnych oraz 1 film animowany. Większość z tych produkcji nie było pokazywanych w Polsce, nieznane na ogół są również w naszym kraju naukowe i krytyczne opracowania źródłowe, do których sięgnęła autorka. Znajomość języka umożliwiła Joannie Aleksandrowicz wykorzystanie ponad 300 hiszpańskojęzycznych książek i artykułów związanych z życiem i twórczością Goi, a także z inspiracjami plastycznymi w kinie, historią i kulturą Hiszpanii oraz bogatą i różnorodną sztuką rozwijającą się na Półwyspie Iberyjskim na przestrzeni wieków. Dało to autorce szansę na wykorzystanie szerokiego kontekstu komparatystycznego przeprowadzonych przez nią badań, istotnego dla ukazania roli twórczości Goi w budowaniu hiszpańskiej tożsamości kulturowej, od czasów powstawania jego dzieł po dzień dzisiejszy, a zarazem stanowiło podstawę dla podjęcia wnikliwych analiz i interpretacji dzieł filmowych inspirowanych malarstwem Goi, w zakresie ich treści i formy.

Artykuły naukowe, które Pani dr Joanna Aleksandrowicz publikowała po obronie doktoratu w polskich czasopismach, w językach polskim, hiszpańskim i angielskim, dotyczą przede wszystkim problematyki kina hiszpańskiego i szerzej, kultury hiszpańskiej. Jest to główny wątek tematyczny badań prowadzonych przez Habilitantkę, konsekwentnie rozwijany i eksplorowany, szczególnie po uzyskaniu przez nią stopnia doktora. Na szczególną uwagę zasługują teksty: „Od barwnej *españolady* do bólu *cante jondo*. Obrazy *flamenco* w kinie hiszpańskim” („Kultura Współczesna” 2011 nr 3), „Dialog na ostrzu siekiery i osvajanie innego. Kraj Basków a kino hiszpańskie (1991-2014)” („Przegląd Kulturoznawczy” 2015 nr 4) oraz „Od robotnicy do gwiazdy *flamenco*. Metamorfozy Carmen w kinie hiszpańskim” („Kwartalnik Filmowy” 2017 nr 97-98). Stanowią one bowiem reprezentatywny, interesujący przegląd filmów hiszpańskich, nieznanych na ogół polskiej publiczności, trafnie dobranych i wnikliwie przeanalizowanych w kontekście poruszanej w artykułach problematyki, zasygnalizowanej przez ich tytuły.

Artykuły będące rozdziałami monografii naukowych podejmują szerszą tematykę. Obok zagadnień związanych z kinem hiszpańskim (Kraj Basków i Andaluzyja w kinie hiszpańskim, twórczość Luisa Garcí Berlangi, malarskie adaptacje w kinie hiszpańskim, inspiracje twórczością Goi w kinie hiszpańskim), znajdziemy w nich problematykę odnoszącą się do kina azjatyckiego, portugalskiego i peruwiańskiego, a także tematy dotyczące filmowych adaptacji literatury indyjskiej i literatury australijskiej oraz ekranizacji dzieł Williama Shakespeare’a. Świadczą one o szerokich zainteresowaniach filmoznawczych Autorki, a zarazem przywołują konteksty istotne dla głównych, charakterystycznych dla jej naukowej refleksji wątków badawczych, takich jak inspiracje filmowe malarstwem, problematyka codzienności i realizmu w dziełach filmowych, filmowe pejzaże jako przestrzeń wyobrażona, wewnętrzna, jako nie-miejsca, ekranizacje literatury, a także specyfika kolorów i przestrzeni w malarstwie i w filmie. Artykuły są interesujące, inspirujące dla badaczy zajmujących się

podobną problematyką, a ponadto przybliżają dorobek kinematografii nie opisanych zbyt obszernie w polskojęzycznej literaturze filmoznawczej. Moja ocena dorobku naukowego Pani dr Joanny Aleksandrowicz w postaci artykułów i rozdziałów w monografiach jest, w związku z tym, jak najbardziej pozytywna.

Pozytywna ocena dorobku naukowego Pani dr Joanny Aleksandrowicz obejmuje również jej wystąpienia na organizowanych w Polsce krajowych i międzynarodowych konferencjach z referatami, a także uczestnictwo w pracach zespołów badawczych realizujących projekty finansowane w drodze konkursów krajowych i kwerendy pobytowe w zagranicznych ośrodkach naukowych i kulturalnych. W okresie po uzyskaniu stopnia doktora, Habilitantka wzięła udział w 8 konferencjach z referatami wygłoszonymi w języku polskim i hiszpańskim. Wygłosiła również wykład zatytułowany: „Saturn Goi – przeobrażenie mitu” w Polskim Towarzystwie Filologicznym w Katowicach w 2012 roku.

W latach 2017-2018 Habilitantka zrealizowała grant Narodowego Centrum Nauki w ramach konkursu „Miniatura 1” na indywidualny projekt badawczy: „Analiza twórczości filmowej i nowych tendencji w kinie portugalskim lat 80. i 90. XX w.” Przeprowadzone badania zaowocowały rozdziałem o kinie portugalskim w książce „Historia kina. Tom 4. Kino końca wieku”, pod red. Tadeusza Lubelskiego, Iwony Sowińskiej i Rafała Syski, Wyd. Universitas, Kraków 2019. Pani dr Joanna Aleksandrowicz brała także udział, jako kierownik projektu, w indywidualnych projektach badawczych finansowanych ze środków z Funduszu Młodych, przyznanych w drodze konkursu w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach: „Pomiędzy tożsamością a stereotypem. Kino hiszpańskie na skrzyżowaniu kultur” (lata 2012-2013), „Obrazy Andaluzji w kinie hiszpańskim” (lata 2014-2016), „Baskijsko-kastylijskie konflikty w kinie hiszpańskim” (rok 2014), „Filmowe powroty Juliusza Cezara” (2015 rok) oraz zrealizowała projekt sfinansowany z przyznanych w drodze konkursu środków strukturalnych Uniwersytetu Śląskiego: „Obrazy Andaluzji w kinie hiszpańskim” (w latach 2018-2019). Udział w projektach badawczych umożliwił Habilitantce kwerendy pobytowe w wielu krajach, w ośrodkach naukowych i placówkach kulturalnych. Dzięki tym pobytom Habilitantka miała możliwość zapoznania się z badaniami hiszpańskojęzycznych filmoznawców i obejrzenia wielu filmów, które nie były dystrybuowane w Polsce, a więc dotarcia do materiałów, które są w naszym kraju nieosiągalne.

W zakończeniu recenzji tej części naukowej aktywności Pani dr Joanny Aleksandrowicz przywołuję podane przez nią informacje naukometryczne, oceniając je jako wystarczające:

liczba punktów MNiSW – 501

liczba cytowań Google Scholar (bez autocytowań) – 4

Indeks Hirscha (bez autocytowań) – 1.

Uwaga podsumowująca

Mając na względzie powyższą recenzję dorobku naukowego Pani dr Joanny Aleksandrowicz, zrealizowanego przez nią po uzyskaniu stopnia doktora, **oceniam jej działalność w tym zakresie pozytywnie, jako wnoszącą istotny wkład w rozwój dyscypliny nauk o kulturze i religii, zwłaszcza w zakresie filmoznawstwa.**

Niewątpliwie Habilitantka wykazała się umiejętnościami prowadzenia badań i opracowywania ich wyników, a także ich prezentacji w postaci artykułów naukowych. Kierowała również pracami zespołów badawczych i wygłaszała referaty na konferencjach.

Być może zabrakło Habilitantce publikacji artykułów w czasopiśmie międzynarodowych i udziału w konferencjach za granicami naszego kraju, natomiast jej uczestnictwo w grantach i pracach zespołów badawczych jak najbardziej zasługuje na uznanie, szczególnie w kontekście zrealizowania dzięki nim pobytów studyjnych w zagranicznych ośrodkach naukowych i kulturalnych.

III. Ocena aktywności naukowej i dydaktycznej realizowanej w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej

Udział w projektach badawczych umożliwił Habilitantce między innymi kwerendy pobytowe w Instytucie Cervantesa w Rzymie, w Filmoteca Española oraz Biblioteca Nacional de España w Madrycie, w Fundación Fuendetodos Goya w Fuendetodos, w Filmoteca Valenciana w Walencji, w Cinémathèque Française w Paryżu, w Cinemateca Portuguesa w Lizbonie, w Filmoteca de Andalucía w Kordobie, w Biblioteca de la Universidad de Sevilla w Sewilli oraz w Cineteca Nacional de México w mieście Meksyk. Dzięki pobytom w zagranicznych, szczególnie hiszpańskich instytucjach naukowych i instytucjach kultury, Pani dr Joanna Aleksandrowicz przeprowadziła szeroko zakrojone badania nad kinem Andaluzji i Kraju Basków, kwerenda w Cinemateca Portuguesa w Lizbonie zaowocowała podjęciem badań nad filmem portugalskim, zaś studia badawcze podjęte w Cineteca Nacional de México pozwoliły jej zapoznać się z materiałami dotyczącymi kinematografii i kultur latynoamerykańskich.

Na gruncie krajowym działalność naukowa Pani dr Joanny Aleksandrowicz wykraczająca poza macierzystą uczelnię, związana była z jej współpracą z ośrodkami akademickimi w Krakowie, Warszawie i Łodzi. Zaowocowała ona między innymi publikacjami w cyklach monografii wieloautorskich powstających pod opieką naukową prof. dr hab. Alicji Helman, poświęconych adaptacjom różnych literatur narodowych oraz autorom kina europejskiego i azjatyckiego. Szczególnie interesujący, wnikliwie opracowany jest tu rozdział: „Luis García Berlanga: gorzki śmiech i krzywe lustra”, zamieszczony w monografii „Autorzy kina europejskiego VII”, pod red. Patrycji Włodek i Kamili Żyto, Wyd. Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2018.

Habilitantka podejmowała również wielokrotnie współpracę z instytucjami kultury, takimi jak: Instytut Cervantesa w Krakowie, Instytucja Filmowa Max-Film, Sosnowieckie Centrum Sztuki Zamek Sielecki oraz Pszczyński Klub Filmowy. Na uwagę i pozytywną ocenę zasługują wygłoszone przez nią w tych placówkach wykłady gościnne i prelekcje, szczególnie mające miejsce w krakowskim Instytucie Cervantesa i dotyczące kina hiszpańskiego (w 2015, 2018 i 2019 roku).

Na uwagę i pozytywną ocenę zasługuje również działalność dydaktyczna Pani dr Joanny Aleksandrowicz prowadzona na innych niż kulturoznawstwo kierunkach studiów: w latach 2011-2013 były to wykłady z komunikacji interkulturowej na filologii romańskiej, w roku 2015

konwersatoria ze sztuki regionu na międzyobszarowych studiach polskich, a od 2019 roku wykłady z kultury Hiszpanii na kierunku mediteranistyka. Prowadzone przez Habilitantkę badania naukowe z zakresu kina latynoamerykańskiego wykorzystane zostały przez nią w autorskich zajęciach z zakresu kultury, literatury i mediów w Ameryce Łacińskiej, prowadzonych na kierunku: filologia romańska. Pani dr Joanna Aleksandrowicz prowadzi także seminaria licencjackie i magisterskie w języku hiszpańskim oraz zajęcia dla studentów hiszpańskojęzycznych w ramach programu Erasmus.

Godnym przywołania i pozytywnej oceny jest także udział Pani dr Joanny Aleksandrowicz jako promotorki pomocniczej w prowadzeniu dwóch prac doktorskich, w których promotorem był prof. dr hab. Tadeusz Miczka: „Aplikacja mobilna jako zjawisko kulturowe” (praca Barbary Orzeł, obroniona w 2015 roku na Uniwersytecie Śląskim) oraz „Gry taneczne w kinie Carlosa Saury”(praca Moniki Wojtas-Tarnowskiej, obroniona w 2018 roku, także na Uniwersytecie Śląskim).

Uwaga podsumowująca

W zakresie aktywności Pani dr Joanny Aleksandrowicz dotyczącej badań naukowych podejmowanych przez nią w więcej niż jednej uczelni, szczególnie w placówkach zagranicznych, a także w sferze działalności dydaktycznej podejmowanej poza macierzystym Instytutem Nauk o Kulturze, **moja ocena jest jak najbardziej pozytywna.**

Na podkreślenie zasługuje także współpraca Pani dr Joanny Aleksandrowicz z otoczeniem społeczno-gospodarczym (kulturowym) wpisująca się w misję uniwersytecką i umożliwiającą upowszechnianie wiedzy w środowisku i instytucjach kultury z zakresu prowadzonych przez nią badań naukowych oraz popularyzacji ich wyników.

IV. Wniosek końcowy

Zgodnie z art. 219 ust. 1 Ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce, stopień doktora habilitowanego może być nadany osobie, która:

- 1) posiada stopień doktora
- 2) posiada w dorobku osiągnięcia naukowe, stanowiące znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny, w tym co najmniej 1 monografię naukową wydaną przez wydawnictwo, które w roku opublikowania monografii w ostatecznej formie było ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z obowiązującymi przepisami wydanymi na podstawie Ustawy
- 3) wykazuje się istotną aktywnością naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

Pani dr Joanna Aleksandrowicz spełnia wszystkie te kryteria. Jej monografia **stanowi znaczny wkład w rozwój dyscypliny nauki o kulturze i religii**, ze względu na szeroki zakres

badań, ich syntetyczny, całościowy charakter i prekursorstwo nie tylko na gruncie polskiej, ale też i światowej myśli filmoznawczej. Pozostały dorobek naukowo-badawczy jest na dobrym poziomie, a **podejmowana w nim problematyka ma charakter nowatorski**. Również działalność naukowa i dydaktyczna Habilitantki realizowana w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej, a także współpraca z otoczeniem społecznym, **jest oceniona przeze mnie pozytywnie**.

W związku z powyższym, **popieram wniosek Pani dr Joanny Aleksandrowicz o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie *nauki o kulturze i religii***.

Dr hab. Ewa Katarzyna Ciłko,
prof. UW B